

Revisjonsrapport

2011.027.R.KLIF

Norcem AS Kjøpsvik
Behrensvei 15
8590 Kjøpsvik

Revisjon ved Norcem Kjøpsvik

Dato for revisjonen: 9.-12.mai 2011
Rapportnummer: 2011.027.R.KLIF
Saksnr.: 2011/258

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Annika Steien

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:
Marie Nordby

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble presentert hos Norcem Kjøpsvik under sluttmøtet for revisjonen 12. mai 2011.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket under revisjonen to avvik:

Utslipp til luft fra hovedpipe overskrider tillatte grenser for middelverdier pr døgn.
Sikkerhetsdatablad for sement er mangelfullt, og kunder informeres ikke ved oppdateringer.

og to anmerkninger:

Dokumentert system for kontinuerlig vurdering og gjennomføring av energieffektiv produksjon kan videreutvikles.
Aktiv bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.
Norcem Kjøpsvik må sende en skriftlig bekreftelse innen 1. oktober 2011 om at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

06.06.2011	Marie Nordby	Einar Knutsen
dato	revisjonsleder	seksjonssjef

Klima- og forurensningsdirektoratet

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 973142909	Eies av: 934949145
Besøksadresse: Norcem Kjøpsvik, Behrensvei 15, 8590 Kjøpsvik	Telefon: 22 57 34 00
Bransjenr. (NACE-kode): 23.510	E-post: annika.steien@norcem.no

Kontrollert anlegg

Navn: Norcem Kjøpsvik	Anleggsnr: 1850.002.01
Kommune: Tysfjord	Anleggsaktivitet: Produksjon av sement
Fylke: Nordland	Risikokl. 2
Tillatelse gitt:	Tillatelse sist oppdatert: 19.04.2007

2. Revisjonens omfang

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Klima- og forurensningsdirektoratet har blant annet undersøkt om:

virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved

å granske dokumenter

å intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen

å verifisere at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema:

Internkontroll - miljøstyring

- risikovurdering
- styringssystemer og prosedyrer
- avvik og oppfølging

Storulykkeforskriften

- overholdelse av krav og vurdering av tilsynsfrekvens
- tankanlegg(spillolje)

Energieffektivitet

Utslipp til luft og vann

- støv og miljøgifter

Kjemikalier

- REACH
- sikkerhetsdatablader
- deklarerer til Produktregisteret
- substitusjon

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Norcem Kjøpsvik plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen 1.oktober 2011 sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet. For avvik 1, hvor gjennomføring trenger lengre tid, er en vedtatt gjennomføringsplan tilfredsstillende bekreftelse.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/Marie Nordby.

4. Gebyr for revisjonen

Norcem Kjøpsvik er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. varselbrev fra Klima- og forurensningsdirektoratet datert 3.mars 2011). Dette betyr at dere skal betale kr. 133 200 i gebyr for den gjennomførte revisjonen. Vi vil ettersende faktura med innbetalingsblankett.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for revisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 1.juni 2011. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Klima- og forurensningsdirektoratet.

Klima- og forurensningsdirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

Fylkesmannen i Nordland, ved miljøvernavdelingen, Moloveien 10, 8003 Bodø
Tysfjord kommune, Postboks 100, 8591 Kjøpsvik

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Utslipp til luft fra hovedpipe overskrider tillatte grenser for middelverdier pr døgn.

Avvik fra:

Tillatelse fra Klif, datert 24. april 2007, pkt.4.1

Kommentar:

Støv

Overskridelse for 50 av 268 døgnverdier (drift over 12 timer) for støv til luft er meldt til Klif i egenkontrollrapport for 2010. Hittil i år har det vært 21 overskridelser av døgnverdier. Støvrenseanlegget kobles hyppig ut av sikkerhetsmessige årsaker (CO-trip). Tilsvarende overskridelser ved hyppige og kortvarige støvutslipp har også forekommet tidligere år. Det ble gitt anmerkning for dette ved revisjonen fra Klif i 2009.

Alle registrerte naboklager (12) i 2010 har støvutslipp som årsak.

Virksomheten har justert utslagsgrensen for CO-nivå for å redusere antall CO-tripper. Det ble opplyst at posefilter vil bidra til å overholde utslippsgrensene av støv til luft, øke regulariteten i produksjonen og gi økt mulighet for bruk av alternativt brensel.

Planer for å bytte ut elektrofilter på hovedpipe med posefilter forelå allerede i 2009, men tiltaket ble utsatt under finanskrisen. Virksomheten opplyste at utskifting av filteranlegget vil bli gjennomført under vinterstopp 2012, forutsatt at investeringsbeslutningen tas i konsernet i juni 2011.

NO_x

Overskridelser for utslipp av NO_x til luft for 13 døgn i 2010 er meldt til Klif i egenkontrollrapporten.

Virksomheten opplyste at det foreligger planer for etablering av renseanlegg for NO_x, at prosjektet er sendt på anbud for Norcem Brevik og vil bli sendt ut i nær framtid for Kjøpsvik, når investeringsbeslutning foreligger.

Avvik 2

Sikkerhetsdatablad for sement er mangelfullt, og kunder informeres ikke ved oppdateringer.

Avvik fra: forordning (EF) nr. 1907/2006 om REACH artikkel 31 og vedlegg II, jf. forskrift av 30. mai 2008 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften).

Kommentarer:

I sikkerhetsdatabladets punkt 3 skal alle farenmerkede stoffer med konsentrasjon over 1 % listes selv om de ikke bidrar til produktets farenmerking. I felles sikkerhetsdatablad for blant annet Norcem Industrisement og Norcem standardsement FA (datert 22. juni 2009) er ikke Flyveaske (merket helseskadelig) listet. Virksomheten opplyste om at det arbeides med

revisjon av sikkerhetsdatablader for sementprodukter i ”Cembureau”. Arbeidet planlegges å være ferdig til 2012.

Leverandøren av et stoff eller en stoffblanding skal stille et sikkerhetsdatablad til rådighet for mottakeren av stoffet eller stoffblandingen, enten på papir eller i elektronisk form. Med ”til rådighet” menes at det skal være en aktiv dedikert levering av sikkerhetsdatabladet for det spesifikke produktet til kunden.

Leverandøren skal når det foreligger nye versjoner av sikkerhetsdatabladene, levere den reviderte versjonen av sikkerhetsdatabladene gratis på papir eller i elektronisk utgave til alle tidligere mottakere som har mottatt stoffet eller stoffblandingen fra leverandøren i løpet av de foregående 12 månedene.

Norcem har sikkerhetsdatablader for sine produkter tilgjengelige på sine hjemmesider. I leveringsavtalen henvises det til hjemmesiden for å finne gjeldende versjon av sikkerhetsdatablader. Virksomheten sender ikke ut nye sikkerhetsdatablader til sine kunder når det er skjedd en endring i disse.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Dokumentert system for kontinuerlig vurdering og gjennomføring av energieffektiv produksjon kan videreutvikles.

Kommentar:

Krav om energieffektiv produksjon er stilt i tillatelsen fra Klif datert 24. april 2007, pkt 2.2. Produksjonsprosessen er energikrevende og mye av energien gjenbrukes i prosessen. Energieffektiv drift er høyt prioritert og løpende vurdert i virksomheten. Energibruk vurderes og rapporteres månedlig som en del av driftsoppfølgingen.

En prosjektgruppe, ”Energi Hunt”, hvor Norcem Kjøpsvik deltar, er etablert innen Heidelberg Nord Europa (HCNE) i april 2010. Det er etablert mål for reduksjon av forbruk av energi og tiltaksplan med identifiserte aktuelle tiltak. Det er gjennomført enkelte tiltak (sementmøller CM4 og CM3), og det foreligger planer om tiltak (sementtransportsystem, kompressorlegg, luftlekkasjer, falsk luft). Etablering av system for energistyring iht NS-EN 16001:2009 er planlagt i løpet av 2011.

Anmerkning 2

Aktiv bruk av avvikssystemet kan forbedres

Kommentarer:

Nytt avvikssystem (RMT+) ble etablert i januar 2009 og er jevnlig i bruk. Registrering av frister for gjennomføring av tiltak og bekreftelser for at avvikene er lukket kan forbedres. Mulighetene for bruk av avvikssystemet for oversikt over trender og grunnlag for forebyggende tiltak, synes ikke å være fullt utnyttet

8. Andre forhold

Storulykkesilsyn

Norcem Kjøpsvik omfattes av storulykkeforskriften på grunn av lagring og håndtering av spillolje. Lagret mengde og forbruk av spillolje er betydelig redusert i senere år. I følge driftsjournalen er lagret mengde 935 tonn pr. 30. april 2011, og forbruket i april er 19 tonn.

Virksomheten har prosedyrer for kontroll, vedlikehold og håndtering av spilloljelegget. Aktuelle forhold av vesentlig betydning for å ivareta sikkerhet og beredskap ble verifisert. Avtale om samarbeid mellom Tysfjord Kommune og Norcem Kjøpsvik, datert 5. januar 2004, skal oppdateres etter omorganiseringen av brannvesenet i Tysfjord/Narvik-området. Norcem Kjøpsvik ble vurdert med hensyn til plan om lavere frekvens for tilsyn i henhold til storulykkeforskriften. Klifs vurderinger, og anbefaling om endring vil bli behandlet i Koordineringsgruppen for storulykkeforskriften (v/DSB).

Oppdatert sikkerhetsrapport, datert 28. februar 2011, er oversendt til DSB for behandling.

Sjødeponering av bypass-støv (BPD):

Virksomheten opplyste at de jobber kontinuerlig med å redusere utslipp av BPD til sjø, blant annet ved å finne alternative bruksområder, bygge silo for lagring og stanse deponering i sjø innen 2014, jf miljømål nr 2 i "KHMS-mål HCNE CEMENT COMPANIES 2009-2011".

Mengden bypasstøv er redusert betydelig de siste årene fra 11 175 til 3 850 tonn (2008-2010). Virksomheten har tillatelse til å slippe ut BPD til sjø fram til 2014. Total mengde BPD som slippes ut i sjøen ligger innenfor utslippsgrensen. Overskridelse av utslippsgrensene for blant annet bly og kadmium, jf utslippstillatelsen pkt 3.1. er avviksbehandlet internt i virksomheten og rapportert til Klif i egenkontrollrapportene. Søknad, datert 12. oktober 2009 om endringer av utslippsgrenser er under behandling i Klif. Det er foretatt utlekkings tester mht tungmetaller for bypasstøvet.

Håndteringen av naboklager

Virksomheten har en prosedyre (PD2186) for registrering og håndtering av henvendelser fra berørte parter. Henvendelsene blir registrert i avvikssystemet, og det ble blant annet opplyst at de som klager skal få skriftlig tilbakemelding.

Måleprogram og usikkerhetsvurderinger

Måleprogram og usikkerhetsberegninger var ikke tema under denne revisjonen. Gjennomgang og oppdatering av måleprogram med usikkerhetsvurderinger skal gjennomføres iht endrede krav til utslippskontroll fra Klif. Brevet, datert 10. desember 2010, er sendt til landbasert industri med tillatelse fra Klif. Frist for gjennomføring er 1. januar 2012.

REACH og plikter for etterfølgende brukere/formulerere

Plikter for etterfølgende brukere, formulerere, var også tema under revisjonen. Temaet ble verifisert i dialog med Norcem Brevik som har ansvaret for utarbeiding av sikkerhetsdatablader og REACH-relaterte spørsmål. Som en del av et felles europeisk tilsynsprosjekt, REACH-EN-FORCE 2, skal ca 40 norske bedrifter (alle formulerere) kontrolleres i 2011. Prosjektet omhandler i hovedsak plikter knyttet til kommunikasjon i forsyningskjeden og de generelle pliktene for etterfølgende brukere slik det framgår i REACH, artiklene 31, 32, 35, 36 og 37. En nyhetsmelding om prosjektet vil bli lagt ut på www.klif.no.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Forberedelser for å planlegge revisjonen: E-poster og telefoner fra 22.februar og i april
Åpningsmøte 9.mai 2011: Informasjon fra Klima- og forurensningsdirektoratet om gjennomføringen av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 9.-12.mai 2011

- 8 personer ble intervjuet
- befaringer til følgende steder:
 - produksjonsanlegget generelt
 - spilloljetank/anlegg
 - kontrollrom

Avsluttende møte 12.mai 2011: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

Aktuelle lover og forskrifter

- Forurensningsloven
- Produktkontrollloven
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomhet (internkontrollforskriften)
- Storulykkeforskriften
- Forurensningsforskriften
- Produktforskriften
- Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige stoffer

Utslippstillatelsen fra SFT, datert 19.04.2007

Sikkerhetsrapport for Norcem AS Kjøpsvik, oppdatert 28.02.2011

Revisjonsrapport 2009.024.R.SFT fra forrige tilsyn ved Norcem Kjøpsvik

Egenkontrollrapport fra Norcem til Klif for utslipp i 2009 og 2010

Aktuell korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet.

Dokumenter som ble forelagt Klif som verifikasjon under revisjonen

I vedlegg 2 har vi satt opp en liste over dokumenter var spesielt viktige som dokumentunderlag for verifikasjoner under revisjonen.

VEDLEGG 1

Deltakere ved Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Norcem Kjøpsvik 9.-12.mai 2011

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fabrikkdirektør	X	X	X
Prosess- og miljøingeniør	X	X	X
KHMS-sjef	X	X	X
Lab.sjef	X	X	X
HMS-sjef Norcem Brevik		X(telefon)	
Stedfortreder for produksjonssjef	X	X	X
Vedlikeholdssjef	X	X	X
Leder MCC	X	X	X
Hovedverneombud	X		X

Klima- og forurensningsdirektoratets revisjonsgruppe:

Marie Nordby, revisjonsleder

Heidi Mollan Jensen, revisor

VEDLEGG 2

Dokumentunderlag for Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Norcem AS Kjøpsvik 9.-12.mai 2011

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling, driftsjournaler mv):

- Organisasjonskart Norcem Kjøpsvik og Heidelbergcement group Nord-Europa (HCNE)
- Prosessoversikt, flytskjema
- Ytre miljø oversikt om krav, roller og ansvar (PD1318 datert 17.08.2009)
- Stillingsbeskrivelser for aktuelle funksjoner for revisjonen

- KHMS-mål HCNE External Environment Goals 2011-2013 og for Norcem AS Kjøpsvik
- Prosedyrer for HMS-styring: Miljøstyring (PD0917), Styringssystem(PD916), Dokumentstyring(PD0919) og Systemrevisjon (PD0920)
- Avviksbehandling (PD0128), overordnet kvalitetshåndbok og eksempel på registreringer av hendelser
- Ledelsens gjennomgang 4.oktober 2010, referat og underlag til ledelsens gjennomgang av KHMS(aug. 2010), og status KHMS-mål juni 2010
- Månedssrapport for fra fabrikkdirektør til konsernledelsen
- Intern revisjonsplan HCNE, datert 13.04.2011
- Environmental Audit Report Norcem Kjøpsvik, datert 2.juni 2010, Heidelberg Technology Center, Heidelberg Cement Group
- Intern revisjon, datert 16.juli 2010 v/Kontrollrådet

- Energy Hunt, Norcem AS Kjøpsvik: Mandat
- Energy Hunt statusreport, Norcem AS Kjøpsvik 07.02.2011

- Prosedyre for behandling av henvendelse fra berørte parter (PD2186), 7.utgave, datert 27.04.2011

- Sikkerhetsinformasjon, Norcem AS Kjøpsvik, brosjyre og på nettsiden www.norcem.no
- Risikovurderinger for ytre miljø, datert 04.04.2011, for seks scenarier
- Beredskapsplan(PD 1698-1701)
- Opplæringsplan datert 24.01.2011 (PD1724)
- Øvelsesplan for Industriverket 2011 og tidsplan for skiftene
- Avtale om samarbeid mellom Tysfjord kommune og Norcem AS Kjøpsvik, datert 05.01.2005
- Driftjournal spilloljetank, status og forbruk april 2011
- Prosedyre for fylling av dagtank(PD2216 datert 09.10.2008)
- Sjekkliste ovn 5 før tenning og opptenning av kald ovn
- Rundeliste for råside (inkl."Dagtank olje m/fangdam" 3 ganger pr. døgn)
- Vedlikeholdsrutine/rundelister og halvårige inspeksjoner for spilloljeanlegg

- Målinger og registreringer, prosedyre (PD0444) med link til andre prosedyrer
- Prosedyre for innsamling av miljødata(PD1315)
- Måleprogram for utslipp til luft (PD3080) og vann (PD3081), datert 31.08.2009
- Analyser av råvarer (kalkstein og kull), rapport datert 29.03.2011 fra LabNett
- Kontinuerlige målinger av utslipp til luft(støv, NOx, SO2, mv): månedstall for juli 2010 og april 2011, samt time- og døgnmiddel for 12. og 21.april 2011
- Prosedyre for kjemikalieutvalgets arbeid (PD1062), datert 17.09.2009
- Innkjøp av giftige og helsefarlige stoffer (PD2187), datert 10.06.2008
- Leveringsavtale på bulksement mellom kunde nr.70665 og Norcem AS datert 07.03.2011
- Preregistrering av jernsulfater, 1.september 2008 fra Kronos International
- REACH, Exemption from registration (Cembureau, datert 21.september 2010) for gips og flyveaske